درس ۲
پدیده‌های اجتماعی

به بی‌شمار آزمون مربوط به همین بخش دسترسی پیدا کنید.

ریزشیم (سؤال‌های خط‌به‌خط)

کنش اجتماعی چیست؟

۸۰. **جاهای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.**

الف) ..... بیانگر آنچه هست که با هم پدید می‌آوریم.

ب) با در نظر گرفتن دیگران، کنش فردی ما به ..... تبدیل می‌شود.

۸۱. **انواع کنش را نام ببرید و برای هر کدام مثال بزنید.**

۸۲. **جاهای خالی را با عبارت مناسب تکمیل کنید.**

الف) ..... ، نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود.

ب) در کنش اجتماعی، آگاهی و ارادهٔ کنشگر، ناظر به ..... ، ..... و ..... آن‌ها است.

۸۳. **با ذکر مثالی توضیح دهید که آیا کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد؟**

۸۴. **عبارات زیر را از حیث درست یا نادرست بودن بررسی کنید.**

الف) رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه‌شب و به دور از چشم دیگران و حتی دوربین‌مخفی، کنش اجتماعی است. ☐ درست ☐ نادرست

ب) کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتد، کنش اجتماعی است. ☐ درست ☐ نادرست

پ) اگر فردی در کلاس حضور داشته باشد، ولی بی‌توجه به اطرافیان در ذهن خود تخیل کند، کنش اجتماعی انجام نداده است. ☐ درست ☐ نادرست

ت) کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد. ☐ درست ☐ نادرست

۸۵. **آیا کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام می‌شود؟ توضیح دهید.**

۸۶. **عبارات زیر را از حیث درست یا نادرست بودن بررسی کنید.**

الف) کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند ولی بر یکدیگر اثر نمی‌گذارند و متناسب نمی‌شوند. ☐ درست ☐ نادرست

ب) کنش‌های انسان در ارتباط با دوست و دشمن، غریبه و آشنا، مؤمن و کافر، گذشتگان و معاصران و آیندگان، آداب و قواعد یکسانی دارد. ☐ درست ☐ نادرست

۸۷. **جاهای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.**

«بسیاری از آدابی که ما رعایت می‌کنیم، محصول ..... اطراف ما هستند که به‌صورت ..... و ..... پیش روی ما قرار می‌گیرند.»

پدیدهٔ اجتماعی

۸۸. **پدیدهٔ اجتماعی را تعریف کنید و چهار پدیدهٔ اجتماعی را نام ببرید.**

۸۹. **با ذکر مثالی، دربارهٔ خردترین پدیدهٔ اجتماعی توضیح دهید.**

۹۰. **فردی که در اتاقی تنها و با صدای دلخواه در حال مطالعه است، با ورود فرد دیگری به اتاق، چگونه ارزش و هنجار شکل می‌گیرد؟**

ارزش‌ها و هنجارها

۹۱. **هنجار اجتماعی را با ذکر یک مثال، تعریف کنید.**

۹۲. **ارزش اجتماعی چیست؟**

۹۳. **در صورت نبود کنش اجتماعی، چه اتفاقاتی صورت می‌گیرد؟**

سؤالات امتحانی: جامعه‌شناسی ۱ - درس ۲ | رشته: ادبیات و علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: | مدت امتحان: ۸۰ دقیقه | تاریخ امتحان:

		بارم
۱۰۷	**عبارت‌های درست یا نادرست را مشخص کنید.** الف) کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق می‌افتد، کنش اجتماعی است. ☐ درست ☐ نادرست ب) کسانی که کنشگران با توجه به آن‌ها دست به کنش می‌زنند، متفاوت‌اند. ☐ درست ☐ نادرست پ) هنجارها از جنس هدف و مقصود هستند. ☐ درست ☐ نادرست ت) پدیده‌های طبیعی برخلاف پدیده‌های اجتماعی، توسط انسان‌ها خلق نمی‌شود. ☐ درست ☐ نادرست	۱
۱۰۸	**جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.** الف) در کنش اجتماعی، ..... و ..... کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها است. ب) بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول ..... اطراف ما هستند. پ) هنجارها از جنس وسیله و ..... هستند. ت) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق ..... تحقق می‌یابند.	۲/۵
۱۰۹	**پاسخ صحیح را مشخص کنید.** ۱-۱۰۹) کدام گزینه در رابطه با کنش اجتماعی درست نیست؟ الف) آگاهی و ارادهٔ کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها است. ب) ممکن نیست در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها اتفاق بیفتد. پ) تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت می‌گیرد. ت) خردترین پدیدهٔ اجتماعی است. ۲-۱۰۹) کدام گزینه در رابطه با ارزش‌های اجتماعی درست نیست؟ الف) آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند. ب) افراد جامعه به آن‌ها گرایش و تمایل دارند. پ) از جنس وسیله و مقصود هستند. ت) از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند. ۳-۱۰۹) کدام گزینه در رابطه با پدیده‌های اجتماعی درست نیست؟ الف) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند. ب) پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند. پ) نتیجهٔ کنش‌های افراد هستند و توسط انسان‌ها خلق می‌شوند. ت) پدیده‌های اجتماعی به‌مرور فرصت‌ها و محدودیت‌ها را برای کنش‌ها و زندگی انسان برطرف می‌کنند. ۴-۱۰۹) براساس نتایج پژوهش انجام‌شده در مرکز آمار، کدام پیش‌بینی درست است؟ الف) سهم جمعیت ۶۵ساله و بیشتر، تا سال ۱۴۳۰ به حدود ٪۵۰ می‌رسد. ب) ساختار سنی جمعیت ایران در سال‌های بعد از ۱۴۳۰، از یک ساختار کاملاً جوان به یک ساختار سالخورده تبدل خواهد شد. پ) تا سال ۱۴۳۰ بیشترین سهم در هرم سنی جمعیت، به جوانان اختصاص می‌یابد. ت) تا سال ۲۰۵۰، بیش از یک‌دوم جمعیت ایران سالخورده خواهد بود.	۲
۱۱۰	**هر یک از عبارات سمت راست به کدام‌یک از مفاهیم سمت چپ اشاره دارد؟ (یک مورد اضافی است.)** عبارات: الف) یکی از زمینه‌های پیوند میان انسان‌ها و گذر از «من» به «ما» است. ☐ ب) شیوهٔ کنش اجتماعی است. ☐ پ) از جنس هدف و مقصود هستند. ☐ ت) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن ☐ مفاهیم: ☐ ۱. ارزش اجتماعی ☐ ۲. پدیده‌های اجتماعی ☐ ۳. جامعه‌پذیری ☐ ۴. هنجار اجتماعی ☐ ۵. ازدواج و تشکیل خانواده	۱
۱۱۱	**به‌ترتیب هر هنجار، متناسب با کدام ارزش است؟** الف) پوشش شرعی داشته باشیم. ب) پرخوابی و کم‌خوابی نداشته باشیم.	۰/۵

سؤالات امتحانی: جامعه‌شناسی ۱ - درس ۲ | رشته: ادبیات و علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: | مدت امتحان: ۸۰ دقیقه | تاریخ امتحان:

		بارم
۱۲۱	**عبارات زیر را از نظر درست یا نادرست بودن بررسی کنید.** الف) ارزش و هنجارهای اجتماعی از طریق جامعه‌پذیری تحقق می‌یابند. ☐ درست ☐ نادرست ب) به خردترین پدیدهٔ اجتماعی که سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن هستند، نقش اجتماعی می‌گویند. ☐ درست ☐ نادرست پ) بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند. ☐ درست ☐ نادرست ت) انواع کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند و هویت آن‌ها از دست می‌رود. ☐ درست ☐ نادرست	۱
۱۲۲	**جاهای خالی را با عبارات مناسب تکمیل کنید.** الف) شیوهٔ انجام کنش اجتماعی، همان ..... است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. ب) مطالعات نشان می‌دهد که جمعیت ایران به‌سوی ..... می‌رود. پ) افزایش جمعیت سالمند کشور، ..... را در بر دارد. ت) سراسر زندگی اجتماعی می‌تواند زمینهٔ پیوند انسان‌ها از یکدیگر و عبور از ..... و تشکیل ..... باشد.	۲/۵
۱۲۳	**پاسخ صحیح را مشخص کنید.** ۱-۱۲۳) کدام دسته از مفاهیم زیر، بیانگر ارزش اجتماعی هستند؟ الف) فرزندآوری - پوشش - شرعی - نظم ب) ثروت - حجاب - سلام کردن به دیگران پ) سلام و احوالپرسی کردن - حضور به‌موقع دانش‌آموزان در کلاس درس - ادب ت) نظم - ثروت - ادب ۲-۱۲۳) در رابطه با پدیدهٔ اجتماعی، کدام گزینه درست نیست؟ الف) پدیده‌های اجتماعی فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان ایجاد می‌کنند. ب) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجهٔ کنش‌های افراد هستند. پ) پدیده‌های اجتماعی مستقل از پدیدآورندگان خود هستند. ت) پدیده‌های اجتماعی خردترین و کوچک‌ترین کنش اجتماعی هستند. ۳-۱۲۳) کدام گزینه پیامد هنجارها و ارزش‌های اجتماعی نیست؟ الف) تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها ب) پیدایش کنش اجتماعی پ) انتقال ارزش‌ها و هنجارها از طریق تعلیم و تربیت و تشویق و تنبیه ت) ضروری ساختن کنترل اجتماعی و جامعه‌پذیری ۴-۱۲۳) به‌ترتیب کنش بیرونی و کنش درونی بودن گزاره‌های زیر، در کدام گزینه آمده است؟ «راه رفتن - تفکر - رانندگی کردن - تخیل - مطالعه کردن» الف) بیرونی - درونی - درونی - درونی - بیرونی ب) بیرونی - درونی - بیرونی - درونی - بیرونی پ) بیرونی - بیرونی - درونی - بیرونی - درونی ت) درونی - درونی - بیرونی - بیرونی - درونی	۲
۱۲۴	**هر یک از عبارات سمت راست به کدام یک از مفاهیم سمت چپ اشاره دارد؟ (۲ مورد اضافی است.)** عبارات / مفاهیم الف) افراد با عمل‌کردن براساس آن‌ها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند. ☐ ب) اگر نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ ارزشی محقق نمی‌شود. ☐ پ) برای شناخت عمیق‌تر کنش اجتماعی، باید به کدام واژه بیشتر اندیشید؟ ☐ ت) پدیده‌های اجتماعی چه چیزی را برای کنش‌ها و زندگی اجتماعی انسان‌ها ایجاد می‌کنند؟ ☐ ☐ ۱. دیگران ☐ ۲. جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ☐ ۳. کنش اجتماعی ☐ ۴. ارزش‌ها و هنجارها ☐ ۵. فرصت‌ها و محدودیت‌ها ☐ ۶. اراده و هدف	۱
۱۲۵	**در رابطه با ارزش‌ها و هنجارها، به سؤالات زیر پاسخ دهید.** الف) از طریق ..... تحقق می‌یابند. ب) پدیده‌های ..... و ..... را ضروری می‌سازند.	۰/۷۵

بیست‌شیم (سؤال‌هایی برای ۲۰ گرفتن)

مفاهیم اساسی در قالب جدول

۱۳۶. برای هر کدام از هدف‌های مطرح‌شده، شیوه و روش مناسب را بنویسید. (۳)

نظم	
ادب	
عفت	
حجاب	
فرزندآوری	
ثروت	

۱۳۷. در رابطه با مفاهیم کتاب درسی، جدول زیر را کامل کنید. (۲/۵)

علت	معلول (نتیجه)
عمل‌کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها	الف
ب	پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
پ	شکل گرفتن هنجار و محقق‌شدن ارزش
ت	تبدیل کنش فردی به کنش اجتماعی
درک تفاوت‌های کودکان توسط پدر و مادر	ث

۱۳۸. با توجه به مفاهیم کتاب درسی، موارد خواسته‌شده را تکمیل کنید. (۴/۵)

سؤال	پاسخ
در کنش اجتماعی، آگاهی و ارادهٔ کنشگر ناظر به چیست؟	
کنش اجتماعی و پیامدهای آن	
خردترین و کوچک‌ترین پدیدهٔ اجتماعی	
شیوهٔ انجام کنش اجتماعی مورد قبول افراد جامعه	
آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که افراد جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.	
جنس ارزش‌ها	
جنس هنجارها	
پدیده‌های اجتماعی به‌مرور چه چیزی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند؟	
در جامعه‌ای که اغلب خانواده‌های آن چندفرزندی است، با تولد نوزاد چه اتفاقی می‌افتد؟	

نگاهی به تصاویر کتاب درسی

۱۳۹. هر دو تصویر زیر بیانگر کدام پدیدهٔ اجتماعی هستند؟ (۱)

۱۴۰. تصاویر زیر بیانگر چه چیزی هستند؟ (۱)

مرور و جمع‌بندی درس دوم

☐ کنش‌ها انواعی دارند. برخی مانند تفکر و تخیل **کنش درونی** و برخی مانند راه رفتن و تمرین کردن، **کنش بیرونی** هستند. همچنین برخی از کنش‌ها **فردی** و برخی **اجتماعی**‌اند. ☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ کنش اجتماعی، نوعی کنش است که با توجه به **دیگران** انجام می‌شود و به عبارت دیگر، در این نوع کنش، **آگاهی و ارادهٔ** کنشگر، ناظر به **دیگران**، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست. ☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ نوع دیگری از کنش اجتماعی وجود دارد که دیگران در آنجا حضور ندارند، اما آگاهی و ارادهٔ کنشگر هنگام انجام آن کنش، با توجه به دیگری است؛ مثلاً راننده‌ای که در نیمه‌شب و به‌دور از حضور دیگری و حتی دوربین، قوانین راهنمایی و رانندگی را رعایت می‌کند، کنش اجتماعی انجام داده است. ☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ فرض کنید در کلاس درس نشسته‌اید. معلم درس می‌دهد و بقیهٔ دانش‌آموزان و شما نیز در سکوت به سخنان معلم گوش می‌کنید. برای لحظه‌ای حواستان پرت می‌شود، غرق تصورات خود می‌شوید و در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان را تصور می‌کنید. در همین لحظه یاد یکی از دوستانی می‌افتید که با او خاطرات زیادی داشته‌اید و ذهنتان به دوستتان و یادآوری خاطراتتان معطوف می‌شود، تا اینکه معلم شما را صدا می‌زند و از تصورات خود خارج شده و به کلاس درس برمی‌گردید. در اینجا چند کنش اتفاق افتاده است:

– شما در کلاس درس و در حال گوش دادن به معلم هستید؛ هم دیگری حضور دارد و هم آگاهی و ارادهٔ شما معطوف به دیگری است. ← کنش اجتماعی بیرونی

– در ذهن خود رودخانه‌ای خروشان را تصور می‌کنید؛ دیگری حضور دارد، اما آگاهی و ارادهٔ شما معطوف به آن نیست. ← کنش فردی درونی

– در ذهن خود خاطراتتان را با دوستانتان مرور می‌کنید؛ دیگری حضور دارد، اما توجه شما به آن نیست و در ذهن خود توجهتان به دیگری است که حضور ندارد. ← کنش اجتماعی درونی

بنابراین برای اینکه بدانیم کنش ذهنی و درونی ما هنگام حضور در کلاس، فردی است یا اجتماعی، باید ببینیم در ذهن خود داریم به چه چیز فکر می‌کنیم! آیا اراده و آگاهی ما در این تصورات ناظر بر خودمان است یا دیگری؟

☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ پدیده‌های اجتماعی همان **کنش اجتماعی** و **پیامدهای آن** هستند. ☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ کنش اجتماعی **خُردترین** (کوچک‌ترین) پدیدهٔ اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، **آثار** و **پیامدهای آن** هستند. گفتیم که پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند. حال چون کنش‌های انسان‌ها با آگاهی، اراده و هدف همراه است و به‌خاطر این سه ویژگی، معنادار هم هست، بنابراین پدیده‌های اجتماعی حاصل از آن نیز **معنادار** هستند.

☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ از طرف دیگر، پدیده‌های اجتماعی به‌مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و برای کنش‌ها و زندگی خود انسان **فرصت‌ها** و **محدودیت‌هایی** ایجاد می‌کنند، تا جایی که همانند **پدیده‌های طبیعی** به نظر می‌رسند.

☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ هنجار اجتماعی: شیوهٔ انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار می‌گیرد. ☐بلد بودم ☐بلد نبودم

☐ ارزش اجتماعی: آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که مورد پذیرش و توجه افراد جامعه است.

☐بلد بودم ☐بلد نبودم

۷۶.

آگاهانه بودن کنش	ارادی بودن کنش	هدف‌دار بودن کنش	معنادار بودن کنش
الف	ث	پ - چ - ح	ب - ت - ج

۷۷. ۱: انجام ورزش حرفه‌ای ورزشکار حرفه‌ای شدن (۰/۲۵) / ۲: مورد تحسین دیگران قرار گرفتن (۰/۲۵) / ۳: تندرستی (۰/۲۵) / ۴: ترک کردن یا معتاد شدن به آن (۰/۲۵) / ۵: مورد نکوهش دیگران قرار گرفتن (۰/۲۵) / ۶: آسیب و بیماری برای خود و دیگران (۰/۲۵) / ۷: محافظت از خود (۰/۲۵) / ۸: مورد تشویق قرار گرفتن (۰/۲۵) / ۹: کم شدن فساد در جامعه (۰/۲۵) / ۱۰: آرامش (۰/۲۵) / ۱۱: تحسین دیگران (۰/۲۵) / ۱۲: کم شدن تنش در خانواده (۰/۲۵) / ۱۳: پاسخ دادن به پرسش‌های امتحانی (۰/۲۵) / ۱۴: نمره گرفتن از سوی معلم (۰/۲۵) / ۱۵: افزایش دانش و شناخت (۰/۲۵)

۷۸. الف: کنش‌های ما آثار و پیامدهایی دارد و چنانچه کنش نتایج نامطلوب دارد، باید از آن صرف‌نظر کرد. (۰/۵) / ب: کنش انسان وابسته به آگاهی است اما همیشه براساس آگاهی صحیح صورت نمی‌گیرد و افراد گاهی به آگاهی موجود در کنش‌هایشان توجه ندارند و از آن بی‌خبرند؛ بنابراین آگاهی حقیقی اهمیت دارد. (۰/۵) / پ: هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد. در بسیاری از موارد، انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها به‌دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند. (۰/۵) / ت: هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد. در بسیاری از موارد، انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها به‌دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند و بیانگر تأمل در پیامدهای کنش است. (۰/۵) / ث: هر کنشی آثار و پیامدهایی دارد. (۰/۵) / ج: تمامی مخلوقات در این جهان، کاری انجام می‌دهند. (۰/۵)

۷۹. تصاویر به این نکته اشاره دارند که انسان‌ها در انجام کنش، به معنای آن توجه دارند. (ا)

۸۰. الف: پدیده‌های اجتماعی / ب: کنش اجتماعی

۸۱. کنش درونی، مانند تفکر و تخیل - کنش بیرونی، مانند راه رفتن و نشستن - کنش فردی، مانند به‌تنهایی غذا خوردن - کنش اجتماعی، مانند رعایت حق تقدم در وارد شدن به اتوبوس و سلام کردن به دوست خود

۸۲. الف: کنش اجتماعی / ب: دیگران - ویژگی‌ها - اعمال

۸۳. کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. برای مثال، وقتی راننده‌ای پشت چراغ قرمز می‌ایستد، مقرراتی را رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است؛ به همین دلیل کنش او اجتماعی است.

۸۴. الف: درست / ب: نادرست؛ کنش اجتماعی با توجه به دیگران انجام می‌شود. / پ: درست / ت: نادرست؛ کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.

۸۵. خیر. کنش‌ها علاوه بر اینکه در ارتباط با دیگران انجام می‌شوند، در ارتباط با خودمان، خلقت (طبیعت و ماورای طبیعت) و خداوند متعال نیز صورت می‌گیرد.

۸۶. الف: نادرست؛ کنش‌ها هم از یکدیگر اثر می‌پذیرند و هم بر هم اثر می‌گذارند و متناسب می‌شوند. / ب: نادرست؛ کنش‌های انسان در ارتباط با هر کدام از موارد ذکرشده، آداب و قواعد خاصی دارد.

۸۷. پدیده‌های اجتماعی - فرصت‌ها - محدودیت‌ها

۸۸. به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیدهٔ اجتماعی می‌گویند. زبان و پوشش، بانک، مسجد و مدرسه، نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی‌اند.
مثال بیشتر: علاوه بر موارد ذکرشده، پلیس، خانواده، گروه دوستان، نمادها، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی‌اند. (ذکر ۴ مورد کافی است.)

۸۹. کنش اجتماعی، خردترین (کوچک‌ترین) پدیدهٔ اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن هستند. مثلاً فردی به‌تنهایی و با صدای دلخواه در مکانی مطالعه می‌کند (درحال انجام یک کنش فردی)، حال اگر فرد دیگری وارد شود، مطالعهٔ او به یک کنش اجتماعی (خردترین پدیدهٔ اجتماعی) تبدیل می‌شود و پای ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی (پیامدهای کنش) را به میان می‌آورد.

۹۰. این فرد برای رعایت حقوق دیگری (تحقق یک ارزش) باید در حضور دیگران، آرام مطالعه کند (پیدایش یک هنجار).

۹۱. هنجار اجتماعی شیوهٔ کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مثلاً در هر جامعه احوال‌پرسی از دیگران شیوه‌های معینی دارد.

۹۲. ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

۹۳. اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند.

۹۴. هدف - مقصود - وسیله - روش رسیدن به ارزش‌ها

۹۵. الف: وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم. / ب: با دیگران سلام و احوال‌پرسی کنیم. / پ: عفت / ت: پوشش شرعی داشته باشیم. / ث: ازدواج / ج: از راه درست و در چارچوب قدرت کسب ثروت کنیم.

۹۶. ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت و تشویق و تنبیه، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل کنند.

۹۷. الف: کنش‌های اجتماعی / ب: تداوم - استمرار

۹۸. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

۹۹. پدیده‌های اجتماعی به‌مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. این روند تا جایی ادامه پیدا می‌کند که افراد احساس می‌کنند پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.

۱۰۰. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجهٔ کنش‌های افراد هستند، اما پدیده‌های طبیعی را انسان‌ها خلق نکرده‌اند.

۱۰۱.

معیار	کوه	ساختمان اداری
نقش انسان در پیدایش آن	ندارد	دارد
معنادار بودن	ندارد	دارد
محسوس بودن	هست	هست

۱۰۲. توجه به دیگری در انجام کنش‌ها؛ تبدیل کنش فردی به کنش اجتماعی.

۱۰۳. گروه‌های کوچک مانند محله، روستا و شهر و گروه‌های بزرگ مانند جامعه و کشور، با وجود فرد، اعضا و مشارکت اجتماعی آن‌ها شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند. با بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد چنین گروه‌هایی، کمابیش زندگی و دوام این گروه‌ها با تهدید روبه‌رو می‌گردد و در مقابل، با افزایش جمعیت یک قوم، فرهنگ و آیین، امکان تأثیرگذاری آن بر سایر فرهنگ‌ها، اقوام و آیین‌ها افزایش می‌یابد.

۱۰۴. الف: نادرست؛ این موضوع هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی اهمیت دارد. / ب: درست / پ: نادرست؛ «من»ها درون «ما» حل نمی‌شوند و از بین نمی‌روند. / ت: درست

۱۰۵. برخی از «ما»ها در رشد و بالندگی تأثیر بیشتری دارند. از این‌رو قرآن کریم می‌فرماید: همواره در راه نیکی و پرهیزکاری تعاون کنید و هرگز در راه گناه و تعدی همکاری نکنید.

۱۰۶. با تولد هر نوزاد، نیازهایش به‌عنوان یک عضو جامعه طرح و پیگیری می‌شود و این پدیده می‌تواند زمینهٔ پویایی و بالندگی جامعه را فراهم کند و تولد هر نوزاد می‌تواند نویدبخش تولید یک نابغه و پیدایش ایده یا طرح و برنامه‌ای نو برای طیف گسترده‌ای از انسان‌ها باشد.

۱۰۷. الف: نادرست (۰/۲۵)؛ کنش اجتماعی نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شود. / ب: درست (۰/۲۵) / پ: نادرست (۰/۲۵)؛ هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند. / ت: درست (۰/۲۵)

۱۰۸. الف: آگاهی (۰/۵) – اراده (۰/۵) / ب: پدیده‌های اجتماعی (۰/۵) / پ: روش رسیدن به ارزش‌ها (۰/۵) / ت: کنش‌های اجتماعی (۰/۵)

۱۰۹. ۱-۱۰۹) پ (۰/۵)؛ کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. / ۲-۱۰۹) پ (۰/۵)؛ ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند. / ۳-۱۰۹) ت (۰/۵)؛ پدیده‌های اجتماعی به‌مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. / ۴-۱۰۹) ب (۰/۵)

۱۱۰. الف: ۵ (۰/۲۵) / ب: ۴ (۰/۲۵) / پ: ۱ (۰/۲۵) / ت: ۲ (۰/۲۵) (۳ اضافی است.)

۱۱۱. الف: حجاب (۰/۲۵) / ب: عفت (۰/۲۵)

۱۱۲. الف: اگر جمعیت بالای ۶۵ سال، بیش از ۱۰ درصد جمعیت کل کشور باشد، کشور پیر می‌شود. (۰/۵) / ب: آثار و پیامدهای فردی و اجتماعی (۰/۵) / پ: جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی (۰/۵) / ت: با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها (۰/۵) / ث: کنش اجتماعی (۰/۵) / ج: هنجار اجتماعی (۰/۵) / چ: ارزش‌های اجتماعی (۰/۵)

۱۱۳. الف: به کنش‌های اجتماعی (۰/۲۵) و پیامدهای آن (۰/۲۵) پدیده‌های اجتماعی می‌گویند. / ب: هنجار اجتماعی شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است (۰/۲۵) که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است (۰/۲۵)؛ مثلاً در هر جامعه احوال‌پرسی از دیگران شیوه‌های معینی دارد. (۰/۵)

۱۱۴. ارزش‌ها و هنجارها از طریق کنش اجتماعی (۰/۲۵) تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری (۰/۲۵) و کنترل اجتماعی (۰/۲۵) را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت (۰/۲۵) و تشویق و تنبیه (۰/۲۵)، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل کنند.

۱۱۵. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند (۰/۲۵) و از آنجا که افراد با آگاهی (۰/۲۵)، اراده (۰/۲۵) و هدف (۰/۲۵) عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

۱۱۶. پدیده‌های اجتماعی به‌مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند (۰/۲۵) و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی (۰/۵) را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. این روند تا جایی ادامه می‌یابد که افراد احساس کنند «پدیده‌های اجتماعی» همانند «پدیده‌های طبیعی» هستند.

۱۱۷. با ورود فرد دیگری به اتاق (۰/۲۵)، فرد برای رعایت حقوق دیگری (تحقق یک ارزش) (۰/۲۵) باید در حضور دیگران آرام مطالعه کند (۰/۲۵) (پیدایش یک هنجار). (۰/۲۵)

۱۱۸. اگر کنش نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد (۰/۵) و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی (۰/۵) مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شود.

۱۱۹. خیر، کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد (۰/۵)؛ مثلاً وقتی راننده‌ای پشت چراغ قرمز می‌ایستد، مقرراتی را رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است حتی اگر کسی در خیابان نباشد. (۰/۵)

۱۲۰. کنش درونی: تخیل (۰/۵) – کنش بیرونی: راه رفتن (۰/۵) – کنش فردی: به‌تنهایی غذا خوردن (۰/۵) – کنش اجتماعی: تعارف کردن (۰/۵)

۱۲۱. الف: نادرست (۰/۲۵)؛ ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش اجتماعی تحقق می‌یابند. / ب: نادرست (۰/۲۵)؛ کنش اجتماعی خردترین پدیدهٔ اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی آثار و پیامدهای آن هستند. / پ: درست (۰/۲۵) / ت: نادرست (۰/۲۵)؛ در پی اثرگذاری و اثرپذیری کنش‌ها از یکدیگر، هویت هیچ‌کدام از آن‌ها از دست نمی‌رود.

۱۲۲. الف: هنجار اجتماعی (۰/۵) / ب: سالمندی (۰/۵) / پ: افزایش هزینه‌ها (۰/۵) / ت: من و تو (۰/۵) – ما (۰/۵)

۱۲۳. ۱-۱۲۳) ت (۰/۵) / ۲-۱۲۳) ت (۰/۵) / ۳-۱۲۳) ب (۰/۵) / ۴-۱۲۳) ب (۰/۵)

۱۲۴. الف: ۴ (۰/۲۵) / ب: ۳ (۰/۲۵) / پ: ۱ (۰/۲۵) / ت: ۵ (۰/۲۵) (۲ و ۶ اضافی است.)

۱۲۵. الف: کنش اجتماعی (۰/۲۵) / ب: جامعه‌پذیری (۰/۲۵) – کنترل اجتماعی (۰/۲۵)

۱۲۶. الف: کنش اجتماعی (۰/۲۵) / ب: کنش فردی (۰/۲۵) / پ: کنش اجتماعی (۰/۲۵)

۱۲۷. الف: کنش درونی (۰/۲۵) / ب: کنش بیرونی (۰/۲۵)

۱۲۸. الف: گروه‌های کوچک: محله، روستا، شهر و ... (ذکر ۲ مورد کافی است.) (هر مورد (۰/۲۵)) – گروه‌های بزرگ، جامعه، کشور و ... (۰/۵) / ب: گروه‌های کوچک و بزرگ با وجود فرد و اعضا (۰/۲۵) و مشارکت اجتماعی (۰/۲۵) آن‌ها شکل می‌گیرند و دوام می‌آورند. / پ: این آثار می‌تواند کوتاه‌مدت (۰/۲۵)، میان‌مدت (۰/۲۵) و بلندمدت (۰/۲۵) باشد. / ت: هزینه‌های بهداشت و درمان (۰/۲۵) / ث: اگر جمعیت بالای ۶۵ سال (۰/۲۵)، بیش از ده درصد جمعیت کل کشور (۰/۲۵) باشد. / ج: از یک ساختار کاملاً جوان (۰/۲۵) به یک ساختار سالخورده تبدیل (۰/۲۵) خواهد شد.

۱۲۹. پدیدهٔ مسن شدن جمعیت تبعات فراوانی به همراه دارد. افزایش جمعیت سالمند کشور (۰/۵)، افزایش هزینه‌ها که عمدتاً هزینه‌های بهداشت و درمان را شامل می‌شود، در بر دارد. (۰/۵) برای ارائهٔ خدمات و رفع نیازهای سالمندان، به اندازهٔ کافی نیروی جوان در کشور وجود نخواهد داشت. (۰/۵)

۱۳۰. با افزایش جمعیت یک قوم، فرهنگ و آیین، امکان تأثیرگذاری آن بر سایر فرهنگ‌ها، اقوام و آیین‌ها افزایش می‌یابد. (۰/۵) در مقابل با بروز نقص و کاستی در افراد گروه‌ها، کمابیش زندگی و دوام آن‌ها با تهدید روبه‌رو می‌گردد. (۰/۵)

۱۳۱. ۱. از تمرکز افراطی والدین کاسته می‌شود. (۰/۵) ۲. پدر و مادر با درک تفاوت‌های کودکان خود، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند. (۰/۵) ۳. فرزندان در تعامل با یکدیگر، ارتباط گرفتن با دیگران، تقسیم کار، تعاون و همکاری در انجام کارها را یاد می‌گیرند. (۰/۵)

۱۳۲. اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد (۰/۵) و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی محقق نمی‌شوند. (۰/۵)

۱۳۳. ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند (۰/۵) و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها هستند. (۰/۵)

۱۳۴. غریبه: کلام مؤدبانه (۰/۲۵) – آشنا: کلام صمیمانه (۰/۲۵) – مؤمن: با اطمینان رفتار کردن و اعتماد کردن (۰/۲۵) – کافر: پرهیز از مجادله (۰/۲۵)

۱۳۵. ۱. نوع ارتباط محدود به ارتباط پدر و مادر است. (۰/۵) ۲. معمولاً کودکان در خانه ارتباط با افراد هم‌سن‌وسال و هم‌نسل‌های خود را نمی‌آموزند. (۰/۵)

نکته: در سطح فردی نیز فرزندان خانواده‌های تک‌فرزند ناچارند علاوه بر مسائل شخصی، به‌تنهایی تعهدات فرزندی، حمایت عاطفی و رسیدگی به والدین خود را انجام دهند.

۱۳۶.

نظم	وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم. (۰/۵)
ادب	به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم. (۰/۵)
عفت	پرخوری و کم‌خوری، پرگویی و کم‌گویی، پرخوابی و کم‌خوابی نداشته باشیم. (۰/۵)
حجاب	پوشش شرعی داشته باشیم. (۰/۵)
فرزندآوری	فرزندان را به‌درستی تربیت کنم. (۰/۵)
ثروت	پرداخت مالیات بر درآمد (۰/۵)

۱۳۷.

علت	معلول (نتیجه)
عمل‌کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها	الف: تداوم و استمرار ارزش‌ها و هنجارها (۰/۵)
ب: افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند. (۰/۵)	پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
پ: وجود کنش اجتماعی (۰/۵)	شکل گرفتن هنجار و محقق شدن ارزش
ت: در نظر گرفتن دیگران (۰/۵)	تبدیل کنش فردی به کنش اجتماعی
درک تفاوت‌های کودکان توسط پدر و مادر	ث: تنظیم انتظارات از فرزندان (۰/۵)

۱۳۸.

سؤال	پاسخ
در کنش اجتماعی، آگاهی و ارادهٔ کنشگر ناظر به چیست؟	دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها (۰/۵)
کنش اجتماعی و پیامدهای آن	پدیده‌های اجتماعی (۰/۵)
خردترین و کوچک‌ترین پدیدهٔ اجتماعی	کنش اجتماعی (۰/۵)
شیوهٔ انجام کنش اجتماعی مورد قبول افراد جامعه	هنجار اجتماعی (۰/۵)
آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی که افراد جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.	ارزش‌های اجتماعی (۰/۵)
جنس ارزش‌ها	هدف و مقصود (۰/۵)
جنس هنجارها	وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها (۰/۵)
پدیده‌های اجتماعی به‌مرور چه چیزی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند؟	فرصت‌ها و محدودیت‌ها (۰/۵)
در جامعه‌ای که اغلب خانواده‌های آن چندفرزندی است، با تولد نوزاد چه اتفاقی می‌افتد؟	نیازهای نوزاد، به‌عنوان یک عضو جامعه، طرح و پیگیری می‌شود. (۰/۵)

۱۳۹. کنش اجتماعی (۱)

۱۴۰. زبان و پوشش، پدیده‌های اجتماعی هستند. (۱)

۱۴۱. پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند (۰/۵) و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند. (۰/۵)

۱۴۲. بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد (۰/۵) ← تهدید زندگی و دوام آن‌ها
افزایش جمعیت یک قوم (۰/۵) ← افزایش تأثیرگذاری بر سایر فرهنگ‌ها، اقوام و آیین (۰/۵)

۱۴۳. الف: «من»ها با «ما» از دایره تنگ و محدود خود فراتر می‌روند و بزرگ و بزرگوار می‌شوند. (۰/۵) / ب: خیر (۰/۵) / پ: زمینهٔ پیوند انسان‌ها از یکدیگر و عبور از «من و تو» و تشکیل «ما» باشد. (۰/۵) / ت: «ما»ها نیز با هم تفاوت دارند. برخی از «ما»ها در رشد، بالندگی و تعالی انسان‌ها تأثیر بیشتری دارند. (۰/۵) / ث: همواره در راه نیکی و پرهیزگاری تعاون کنید و هرگز در راه گناه و تعدی همکاری نکنید. «و تعاونوا علی البر و التقوی و لا تعاونوا علی الاثم و العدوان» (سورهٔ مائده/آیهٔ ۲) (۰/۵)

۱۴۴. الف: جهان / ب: جهان اجتماعی

۱۴۵. برای اینکه جهان اجتماعی را بهتر بشناسیم، می‌توانیم آن‌ها را با پدیده‌های مختلفی مقایسه کنیم. برخی جهان اجتماعی را با موجودات زنده مقایسه کرده‌اند، مانند سعدی که می‌گوید: «بنی‌آدم اعضای یک پیکرند»

۱۴۶. الف: نادرست؛ جهان واژه‌ای است که **معمولاً** برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود. / ب: درست / پ: نادرست؛ انسان‌ها برای شناختن پدیده‌های ناشناخته، **بعضی اوقات** آن‌ها را با پدیده‌های آشنا مقایسه می‌کنند. / ت: درست

۱۴۷. الف: درست / ب: نادرست؛ بدن موجودات زنده، اندام و اعضای متفاوتی دارند. مثلاً گیاه، ریشه، ساقه و برگ دارد و بدن انسان، قلب، مغز، دست و ... دارد. / پ: نادرست؛ اعضای بدن موجودات زنده به یکدیگر وابسته‌اند و هر کدام نیازهای دیگری را تأمین می‌کنند. / ت: نادرست؛ اعضا برای حفظ حیات موجود زنده، در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند. / ث: درست

۱۴۸. جهان اجتماعی مانند یک موجود زنده، اعضای مختلفی دارد و این اعضا در ارتباط با هم، از نوعی نظم برخوردارند. نظم، یکی از ویژگی‌های مهم جهان اجتماعی است.

۱۴۹. عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و ارادهٔ اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با ارادهٔ اعضا تغییر نمی‌کند ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.

۱۵۰. الف: نظم / ب: تکوینی - قراردادی / پ: اراده - آگاهی

۱۵۱. جهان اجتماعی بیشتر شبیه یک بازی گروهی است. در بازی گروهی مثل فوتبال، افراد مختلفی عضوند که عضویت و نقش هر کدام توسط همه اعضا تعریف یا پذیرفته می‌شود. در زمین فوتبال بازیکنان، داوران و تماشاگران آگاهی‌های مشترکی دارند. آن‌ها قواعد بازی را می‌دانند و از عضویت یکدیگر اطلاع دارند؛ وظایف و انتظارات یکدیگر را می‌شناسند و آن‌ها را می‌پذیرند.

۱۵۲. کارگران، کشاورزان، دانش‌آموزان، معلمان و ... و نهادهایی چون آموزش و پرورش، خانواده و ... اعضای جهان اجتماعی هستند. این اعضا تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می‌یابند و نقشی را بر عهده می‌گیرند و متناسب با نقش خود از حقوق و تکالیفی برخوردار می‌شوند که خود و دیگران از این عضویت، حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند.

۱۵۳. جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست، بلکه اعتباری است؛ یعنی با آگاهی و ارادهٔ انسان‌ها شکل می‌گیرد.

۱۵۴. آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

۱۵۵. الف: فرهنگ / ب: فردی - خصوصی - مشترک - عمومی / پ: تکوینی - اعتباری / ت: حقوق - تکالیف

۱۵۶. الف: معینی / ب: زاد و ولد / پ: وراثت

۱۵۷. با انتقال فرهنگ خود

۱۵۸. درصورتی‌که یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرومی‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

۱۵۹. بخش غیررسمی فرهنگ توسط خانواده و بخش رسمی آن توسط مدرسه انتقال می‌یابد.

۱۶۰.

درون جهان اجتماعی	بیرون جهان اجتماعی
خانواده - احترام به قانون - دولت - کارمند - مدرسه	ستارگان - بیابان - رودخانه - فلزات